

Izhaja vsaki četrtek ob 8. uri popoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Cena listu znaša za celo leto 4 krone, za pol leta 2 kroni. Za manj premožne za celo leto 3 krone, za pol leta K 1.50. Za Nemčijo je cena listu 5 K, za druge dežele izven Avstrije 6 kron.

Rokopise sprejema „Narodna Tiskarna“ v Gorici, ulica Veturini št. 9.

Naročnino in naznanila sprejema upravništvo, Gorica Semeniška ulica št. 16. Posamezne številke se prodajajo v tobakarnah v Šolski ulici, Nunki ulici, na Josip Verdijevev tekalšču nasproti mestnem vrtu, pri Vaclavu Baumgartl v Korenjski ulici in na Korenjskem bregu (Riva Corno) št. 14 po 8 vin.

Oglasi in poslanice se računajo po petih vrstah in sicer: če se tiska enkrat 14 v., dvakrat 12 v., trikrat 10 v. Večkrat po pogodbi.

XVIII. letnik.

V Gorici, 22. septembra 1910.

38. številka.

Resna beseda.

Povdarjalo se je že večkrat in izkušnja to potrjuje, da zmaguje katoliška stranka ob volitvah najlažje tam, kjer je katoliško časopisje dobro razširjeno. Občinske volitve v naši deželi, ki so se vršile v zadnjem času, so očitno dokazale, da je naša stranka sijajno zmagala po občinah, kjer je v velikem številu razširjen „Primorski List“, dočim smo propadli v občinah, kjer se je posrečilo izpodrinti naš list. Priporočamo vsem somišljenikom, naj čuvajo trdnjavo, ki so jo sami zgradili v teku 18 let. Kdor hoče katoliški stvari najbolj koristiti, naj razširja in utrjuje katoliško časopisje mej ljudstvom. To je dandanes najboljše orožje zoper liberalizem. Naj navedemo v tem oziru odlomek iz govora P. Kolba na zadnjem avstrijskem katoliškem shodu v Inomostu:

„Liberalno časopisje je najhujši kvarljivec vsega krščanstva. Časopisje vodi javno mnenje, ljudsko vest, državni, vlade, parlament, zakonodajni zbori vse krivi svoj hrbet pod bičem in kupljenim peresom neznanih skritih liberalnih časnikarjev. Vsak dan nove zmote, nov zasmeh, ki se zajeda kakor strup v ljudsko dušo. Vsa nadarjenost in ves talent podlega skoro v tem boju, kjer kupljena peresa z lažjo, zvitostjo, hinavščino vsak značaj trgajo. Slučaj Ferrer in Barcelona nam kažejo, kam mora privedi Avstrijo ta večna gonja in neprestano hujskanje liberalnega časopisja. Revolucija in največji zločini so sad takega časopisja. Če hočemo to silo streti, potem je treba najprej, da se katoliška javnost z drugačno vstrajnostjo in pogumnostjo loti tega dela, kakor se ga je dozdej prijela. Treba je neumorne agitacije od hiše do hiše, od občine do občine za katoliško časopisje. Katoliški časopis je baklja, ki sveti v to temo laži, zmot, hinavščine, ki jo nad nami razgrinja liberalno lažipolno časopisje. Vse žrtve, vsi zavodi, vse šole, ves trud zama man brez uplivnega katoliškega časopisja.“

O naj bi si to resno besedo zapomnili vsi avstrijski katoličani, ki se bojujejo za zmago dobre stvari! V katoliškem časopisju je naša zmaga! In hoc signo vinces!

Pripravimo se na ljudsko štetje!

Pripraviljavni odbor za ljudsko štetje v Gorici je določil, da se bo vršil dne 2. okt. t. l. ob 10. uri predpoludne v dvorani „Trgovskega Doma“ ali „Central“ ljudski shod, da se ljudstvo natančno poduči o tej važni zadevi. Ob tej priliki se napravi tudi slovesen ugovor

proti temu, da bi v Gorici magistrat vodil ljudsko štetje. Kako da bi Italijani vodili štetje, povedal je „Piccolo“ z dne 29. avg. t. l., ko je pisal, da smejo organi, katerim je poverjeno ljudsko štetje, **popisovalne pole tudi popravljati**. To je v očitnem nasprotju z ministrsko izvršilno odredbo, ki pravi, da morajo organi, katerim je poverjeno ljudsko štetje, vprašati osebe, kateri občevalni jezik naj vpišejo, pri tem pa da si morajo izogibati vsakega prigovarjanja, ki bi ž njim vplivali na osebo glede tega vprašanja.

Pred desetimi leti so Italijani po mestih res popravljali popisovalne pole. Ponokod so celo popisovalne pole, ki so bile napolnjene v slovenščini, zažigali ter jih potem nameščali z italijanskimi. Tako bi utegnili tudi letos delati. Na to stran se moramo zavarovati!

Italijani hočejo na vsak način vse odvisno osebo t. j. hlapce, služabnice, delavce itd. vpisati kot Italijane. V tem oziru moramo ponovno povdarjati, da naši delavci in služabniki in služabnice res sicer l o m i j o za silo z italijanskimi gospodarji neko laško mešanico toda z drugimi t. j. s prodajalci, tovariši, društveniki, stariši itd. o b č u j e j o v slovenščini. Slovenščina je torej tudi njih občevalni jezik. Ta mora priti v popisovalne pole! Tako naj vsi pogumno zahtevajo, ker drugače bi ne mogli več veljati za vrle Slovence in Slovenke. Ljudsko štetje je za naš mali slovenski narod velikega pomena in zato moramo biti v tem oziru zelo skrbni in požrtvovalni.

Opozarjamo pa tudi slavna županstva na deželi, naj storijo vse, da se ljudsko štetje za narod pravično izvrši. Ta zadeva ni le glede posameznih občin, ampak tudi glede cele dežele in države velevažna.

Razstava goveje živine v Kanalu.

Ko je deželni odbor uvedel v naši kronovini razstave goveje živine, je marsikdo majal z glavo, trdeč, da ne bodo stroški za te razstave v nobenem pravem razmerju z uspehi. Kdor si je ogledal živino na prvih razstavah v posameznih okrajih posebno v slov. delu dežele, bi bil dal skoro črnogledom prav. Stanje živine je bilo začetka obupno. Na razstavah je bilo sicer mnogo repov, a o kaki nadvladajoči pasmi ni bilo ne duha ne sluha, in to niti v kobariškem in bovškem okraju, kjer je živinoreja najbolj napredovala.

Na najnižji stopinji je bila pa tačas živinoreja na Kanalskem živina na prvi razstavi v Kanalu je bila taka, da se je bilo „za zjokati“. Današnja razstava (dne 20. sept. 1910) je pokazala tak napredek, da mora razveseliti

vsakega prijatelja živinorejskega napredka. Razstave so vzbudile ne le v Kanalu samem, kjer je največ inteligence, marveč tudi med prostim ljudstvom in v oddaljenih krajih veliko zanimanje za govedorejo. Živinorejci iz Loma in Zapotoka se ne strašijo groznih potij in daljave ter pripeljejo svoja živinčeta ponosno v Kanal k razstavi, da svet vidi njih napredek na živinorejskem polju. Razstave niso vzbudile le zanimanja, marveč pravo navdušenje za napredek na tem polju.

To je pripoznala komisija, ki je ocenjevala na razstavo prignano živino, in to mora priznati tudi vsakdo, ki je videl živino na prvi razstavi in danes.

Vsega skupaj je bilo prignanih na razstavo 90 glav, kar je kazalo lep napredek živinoreje v tem okraju in je v čast živinorejcem na Kanalskem.

Krav je bilo 40⁷ prvo darilo je dobil Josip Čargo iz Ročinja (30 K), drugo Andrej Gerbec tudi iz Ročinja (25 K), tretje Ivan Blazič iz Morskega (20 K). Nagrade po 10 K sta dobila Josip Berlot iz Morskega in Matej Podbršček tudi od tam.

Junic je bilo 34. Prvo darilo je dobil Josip Čargo iz Ročinja (30 K), drugo Peter Vidič iz Bodreža (25 K), tretje Ivan Čargo iz Anhovega (20 K). Nagrade po 10 K so dobili: Miha Zega iz Kanala, Štefan Vidič iz Kanala, Josip Berlot iz Morskega in Josip Pregelj iz Loma.

Bikov je bilo na razstavi 16. Koliko je zanimanje za napredek v govedoreji, kaže dejstvo, da je posestnik Andrej Manfreda iz Loma sam kupil na lastne stroške bika in junico intervaldskega plemena v Švici ter pripeljal na razstavo bika in mlad zarod, za kar mu je priznala komisija 30 K nagrade. Tudi Valentin Pregelj iz Loma, Josip Štrukelj od istotam in Josip Levpušček tudi od tam so dobili nagrade po 10 K. Nagrado po 10 K sta dobila še Josip Gorjup z Vrha in Kristan Velušček iz Debenja, dočim se je določila potnina á 5 K Andreju Levpušček iz Loma in Tomažu Gerbec z Vrha.

Kanalski živinorejci naj bi pospeševali tudi zanaprej napredek na tem polju ter ljudstvo navduševali za racionalno postopanje v govedoreji.

To bo v čast in korist njim, Kanalu in celemu okraju.

Vinogradnikom v poduk.

Podati hočemo po „Kmetovem Prijatelju“ z dne 1. t. m. par koristnih naukov.

Vse kaže, da bo letos slaba vinska letina. Ker so v cvetju prevladovala hladno-vlažna vremena, ki do sedaj še niso nehala, je grozdje pozno začelo

zoreti, in če ne dobimo še o pravem času zadostne toplote, to je lepega solčnega vremena, se ne bo moglo v grozdju razviti zadosti sladkorja in radi tega ga ne preide toliko v mošt, da bi mogli pričakovati kaj dobrega vina. Sicer pa je letos tudi peronospora nastopila s toliko silo in je toča napravila tako škodo, da je skoro v vseh naših vinorodnih krajih glede množine in dobrote zelo poškodovan vinski pridelek.

Povsodi, kjer bi radi navedenih vzrokov ne moglo grozdje popolnoma dozoreti in bi se torej radi nezadostne vsebine sladkorja ne moglo napraviti trajnega vina, trebalo bo na podlagi vinskega zakona o pravem času vložiti prošnjo za dovoljenje, da se bode smelo moštu dodati toliko sladkorja, kolikor treba, da se popravi vino, da postane stanovitno.

Tako dovoljenje dobi lahko vsakdo, če je v njegovem moštu radi kakoršnegakoli vzroka premalo sladkorja in če treba te primesi samo za to, da se popravi vino.

Marsikdo meni, da je tako dodevanje sladkorja moštu nepraktično, ker mu je to delo nadležno; on bi rajši pozneje kar naravnost dodal špirta že godnemu vinu. Sodi namreč, da se s tem in onim sredstvom doseže enak uspeh, kar pa ni res.

Kdor priliva vinu špirta, ne samo da greši zoper vinski zakon in da najbrže ne uteče zasluženi kazni, marveč dela tudi potrato, ker ga špirit, ki ga v to porabi, več stane, kakor bi potrosil za sladkor. To nam kaže naslednji račun: Če hočemo dobiti v 1 hl vina 1 l alkohola več, uporabiti nam je v to 1.6 kg sladkorja. 1 l 96 odstotnega špirta stane K 2,28, dočim dobimo 1.6 kg sladkorja za K 1.40.

Prav posebno pa moramo vpoštevati to, da nam pridevek sladkorja ne namnoži v vinu samo alkohola, ampak tudi druge važne snovi, kakor glicerin, jantarovo kislino itd.

Kadar hočejo posamezniki popraviti svoj vinski pridelek z dodatkom sladkorja, vložiti jim je nekolekvano prošnjo neposredno pri c. kr. okrajnem glavarstvu. V njej naj navedejo 1. zakaj jim je dodati sladkorja, 2. vinorodno pokrajino, odkoder prihaja mošt.

Kadar pa prosi cela občina dovoljenja za vse svoje vinorejce, mora dotično prošnjo vložiti oziroma potrditi županstvo.

Podeljeno dovoljenje je uporabiti do 30. novembra dotičnega leta.

Zapomniti pa si je dobro, da mora vsaki, komur se je podelilo dovoljenje, do 15. decembra istega leta sporočiti c. kr. okr. glavarstvu, koliko mošta ali vinske drozge je posladkoril in koliko sladkorja je v to uporabil. Te navedbe morajo biti natančne.

Sladkor, katerega je uporabljati v ta namen, mora biti tehnično čisti trsni

ali pesni sladkor, kakoršnega se dobi navadno v kupčiji in raztapljati ga je vedno le v samem moštu in nikdar v vodi.

Da izvemo, koliko sladkorja je treba dodati na vsak hl mošta, določiti je sladkor v moštu z moštno tehtnico in sicer še predno je začel mošt vreti.

Kako je opremljati prošnje na dež. zbor?

Že leta 1905 in potem leta 1909 je dal deželni odbor navodila, kako se imajo opremiti vloge na vis. deželni zbor za podelitev podpor v izvrševanje občekoristnih del, in to z namenom, da ne bi se delo radi morebitnega poznejšega popolnjevanja prošnje zakasnilo in da ne bi radi tega moralo ljudstvo, v čigar korist je določena dotična naprava, trpeti škodo.

Z ozirom na dejstvo, da so bile v zlic tem navodilom od takrat sem predložene prošnje, ki niso vseskozi odgovarjale zahtevam, navedenim v označenem navodilu, smatra dež. odbor za potrebno, izvršuje s tem načinom sklep vis. dež. zbora, da vnovič razglasi glavna določila predmetnih navodil z vabilom, da se javni činitelji natančno po njih ravna.

Ne morejo se upoštevati prošnje za podpore, katere se vlagajo brez vsakršne priloge, brez vsakega tehničnega popisa, brez da bi se navedelo, kako se nameruje uporabiti prošena podpora; načrti ne smejo biti nepopolni in tudi jih ne smejo sestavljati nepristojne osebe. — Nepotrebno je dokazovati, kake koristi je v tehničnem in ekonomičnem oziru, da sestavljajo načrte osebe, ki imajo v to potrebne znanosti. Posebno se poudarja ta okolnost glede načrtov za cestne gradnje, za katere so razun poizvedb na terenu potrebna proučevanja glede krajevnih razmer, prometnih potreb in sploh vseh okolnosti, ki se imajo upoštevati in ki so: racijonalni slog ceste, geologična uravnava, geognostičen slog terena, na katerem se namerava graditi cesta; nadalje je treba poznati razmerje med zemljo, ki se ima izkopati in zemljo, ki se ima dovažati, različne kakovosti materiala, ki se ima izkopati; treba je tudi vedeti za prilichnost ročnih del in tako dalje.

Ako se zgradijo ceste na racijonalen način, prihranili bi toliko cestni odbori, kolikor občine veliko, in sicer ne samo pri gradnji, marveč tudi pri vzdrževanju cest.

Kar je više obrazloženo velja tudi za načrte glede preskrbitve vode, gradnje cestnih mostov itd.

Iz teh razlogov je potrebno, da se priložijo prošnjam za podpore in prispevke za javne naprave te-le priloge:

I. Za gradnjo cest.

1. Podroben tehničen popis, ki ima pričati, da je gradnja ceste potrebna; navesti se ima, kako se nameruje ista zgraditi, nadalje kakšen in kake važnosti je promet, kakšni pridelki bi se imeli prevažati itd.

2. Podroben popis glede izvršitve dela, glede materiala, iz katerega obstoji teren itd.

3. Načrt, ki ima obsegati planomerstvo (navadno na katastralnem merilu), dolgosten profil terena, profile v prerezu v svrhu, da se na podlagi istih dožene, koliko materiala bo treba dovažati in odvažati, in končno načrte glede ročnih del (cevi, mostovi ali cestovodi).

Za mostove: črtež, prerez in dolgostni profil; navesti je treba tudi navadno višino vode, kakor tudi višino vode ob plimah (merilo 1:100).

4. Podroben proračun troškov, v katerem se morajo popisati vsa dela, ki se imajo izvršiti.

II. Za zgradbo vodovoda.

1. Dokazilo, koliko znaša najmanjša količina uporabne vode (računi se za nekoliko let) in dokazilo, da je ta voda pitna.

2. Načrt, ki ima obsegati planomerstvo, dolgostni profil terena in vodovoda, ter obriš žleba, vodoshramb, i. t. d.

3. Tehnično poročilo glede količine, ki se ima uporabljati, v istem ima biti navedeno število živine in prebivalcev, katerim bi naj služila ta voda; sploh naj se navede način, kako se namerava izvršiti delo, ter kako se misli uporabiti ta ali oni gradbeni material itd.

4. Podroben načrt, ter proračun potroška za vsa dela.

III. Za vodnjake.

1. Načrt, ki se ima izdelati na podlagi pravih načrtov, katere je sestavilo c. kr. namestništvo v Trstu, in prepisi kateri so se poslali c. kr. okrajnim glavarstvom cele dežele.

2. Tehnično poročilo, v katerem se ima utemeljiti potreba glede gradnje vodnjaka; navesti se ima tudi število prebivalcev dotičnega kraja.

3. Podrobni proračun troškov.

IV. Za stavbne gradnje.

1. Načrt, obsegajoč planimetrijo zemljišča, črtež, prerez in pročelje po merilu 1:100.

2. Podroben proračun troškov.

V vseh slučajih se mora navesti, kako se bodo krili stroški, kakor tudi se ima navesti obveznost glede vzdrževanja dotične naprave.

Istotako se bodo morale popolniti prošnje, katere vlagajo vinarska in sadjerejska društva; ista bodo imela naznaniti število društvenih udov, kakor tudi ali so prejela od države kako podporo. Tem prošnjam bode tudi priložiti poročilo o potrebi društva, o njegovem delovanju v preteklosti kakor tudi o delovanju, ki se določi za bodočnost.

Deželni odbor smatra potrebnim priporočiti vsem onim, ki bi nameravali predložiti vis. dež. zboru prošnje ali predloge, da se v lastnem interesu držé navodil te okrožnice, kajti, ako se bodo vlagale nepopolne prošnje, moral bi še-le dež. odbor poizvedovati, kar treba. S tem bi se zgubljal čas in prosilec bi zamudil priliko, da prejme podporo, ker bi dež. zbor ne mogel jemati njegove prošnje v poštev. — Ako bi obstojale v kakem slučaju utemeljene potrebe, ki bi dopuščale, da se ni treba držati gorioznačenih navodil glede predložitve jedne ali druge tehnične priloge, potrebne za izvršitev javnih del, imele se bodo te okoliščine izrecno navesti v prošnji. „Samouprava“.

Politični pregled.

Nemci bodo sami vrgli Bienenrtha.

Veliko senzacijo vzbuja „Vaterlandov“ članek, katerega pripisujejo grofu Thunu, ki se obrača proti razdirjajoči politiki Nemcev. Člankar jako pesimistično presoja situacijo in je mnenja, da bode konec konferenc padec Bienenrtha. Člankar pravi, da vlada ne bode usiljevala nemških zahtev. Nevspah pri teh konferencah bode provzročil zmanjšanje vladne večine v državnem zboru in na vladno večino ni upati, ako se Nemci ne spametujejo.

Štajerski deželni zbor.

Štajerski deželni zbor je imel v tem zasedanju v torek svojo prvo sejo. Ta seja je bila pa koj po prečitaniu došlih vloh zaključena. To se je zgodilo zato, ker so smatrali slovenski poslanci položaj za nespremenjen in so

nameravali nadaljevati obstrukcijo, dokler ne bode ustrezno od strani Nemcev njih opravičenim zahtevam. Med Nemci, Slovenci in med vlado se vrše sedaj pogajanja. Od izida teh pogajanj je odvisna osoda zasedanja štajerskega deželnega zbora.

Pogajanja med Čehi in Nemci.

Pogajanja za delozmožnost češkega deželnega zbora se nadaljujejo. Vlada upa, da doseže delozmožnost češkega deželnega zbora. Deželni zbor bode sklican najbrže na dan 30. t. m.

Nemški cesar na Dunaju.

V torek se je pripeljal nemški cesar na Dunaj, kjer ga je naš cesar z nadvojvodi pričakoval. Ob prihodu sta se vladarja dvakrat poljubila, na kar sta se odpeljala v Schönbrunn. Popoldne je nemški cesar položil v kapucinski cerkvi venec na rakev cesarice Elizabete in cesarjeviča Rudolfa.

Turčija in Rumunija proti Bolgariji.

„Matin“ zatrja, da sta po iniciativi Avstrije in Nemčije sklenili Turčija in Rumunija vojaško pogodbo, po kateri Rumunija priskoči Turčiji na pomoč, če bi jo napadla Bolgarija.

Darovi.

Jubilejni darovi za „Slovensko sirotišče“.

P. n. gg. Valentinčič Marija iz Št. Petra 5 K; Jos. Vimpolšek, sluga „Goriške zveze“, 3 K; Eduard Štrekelj, vikar v Vrtojbi, 3 K; Ivan Kokošar, župnik v Gorici, 2 K; Josipina Lahajnar 35 K; Čebro Franc, Mihelji 1 K; Anton Godnič, kovač, Kostanjevica 30 v; gospa Patek v Gorici 1 K; Marija Vinšek v Trstu 1 K; v nabiralniku g. Josipa Gorjanc 1 K 80 v; Ivanka Bone, trgovka v Gorici 1 K; za prodane razglednice 4 K 70 v; za preplačo srečk 1 K 40 v.

Bog poplačaj stotero! Vse v boljšo bodočnost slovenskega naroda pod slavno vladno Njega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I.!

Domače in razne vesti.

Duhovske spremembe. — Č. g. Hektor Deifabro je imenovan za suplenta dogmatike v osrednjem duh. semenišču v Gorici. Preč. g. Anton Plesničar, župnik v Lokvah, je bil kano nično vmeščen na župnijo v Kožbani. Č. g. Leopold Cigoj, kaplan v Dornbergu, pride za župnijskega upravitelja v Lokve in č. g. Mihael Toroš, novomašnik, za kaplana v Dornbergu.

Smrtna kosa. — Umrli je v Trstu višji revident in transportni kontrolor državne železnice Maks o Jeglič.

Slovenske paralelke. C. kr. ministerstvo je z odlokom od 15. sept. 1910 določilo, da se odprejo na goriški državni gimnaziji paralelke s slovenskim in italijanskim učnim jezikom. Za letos se odpre 1. raz. Število učencev je določeno na 50. Tisti učenci, ki ne bodo sprejeti v slovenski oddelek, pridejo v nemški, ki je tak kot dosedaj. —

Sprejemni izpiti za novodošle so se vršili danes od 8—12. ure. Danes od 3. h popoldne naprej se objavi, kedo je sprejet.

Dodatno k temu naznanilo smo izvedeli na pristojnem mestu, da se bodo izjemoma vpisovali in izpraševali taki učenci, ki niso izvedeli pravočasno za to naznanilo in se zglasijo vsaj do sotoke 24. t. m. Torej le urno, kdor misli na vstop v slovensko gimnazijo. Marsikdo, ki se je vpisal v pripravnico radi neznanja nemškega jezika, bi dobro storil, da poskusi svojo srečo z zglašenjem za

slovensko paralelko na gimnaziju. Sprejetih bo 50 učencev; kar bi jih bilo črez, bi morali za letos v nemški oddelek, ako so naredili izpit tudi iz tega jezika.

Učne knjige, ki se bodo rabile v 1. razredu slov. gimnazije, so sledeče: Veliki katekizem, Janežič; Slov. slovnica, Pipenbacher, Latinske vadbe I., Končnik-Fon, Deutsches Lesebuch, Matek-Peterlin, Aritmetika, Mazi, Geometrijski nazorni nauk I., Pajk, Zemljepis za 1. gim. razred, Kozenn-Hranilović, Geografski atlas, Macher, Prirodopis živalstva, Macher, Prirodopis rastlinstva. — Kakor čujemo, bo „kuratorij slov. zas. gimnazije“ prispeval za nakup knjig ubožnim učencem. Res ubogi učenci naj se obrnejo na g. razrednika.

V ozadje potisnjeni A. Gabršček. Sobotna „Soča“ je objavila to-le A. Gabrščekovo izjavo:

„Ali bo odslej mir? — Da poskusim, ali klerikalci pusté pri miru Trgovsko-obrtno zadrugo, ako jaz nisem predsednik, — sem odstopil. So ljudje, ki menijo, da klerikalci bi radi škodili gospodarskemu zavodu zaradi osebne mržnje. Ako so zares tako nizkotni, potem se splača, doprinesiti tak dokaz. Jaz mislim drugače, namreč, da je čisto vsejedno, kd o stoji v ospredju naprednih vrst. Kdor je slučajno bolj v ospredju, v tega bo letelo več pušic. — Mene njihove pušice sicer ne ranijo, ker sem postal tekom 21 let za nje neobčuten, vkljub temu se vmikam v ozadje. — To sporočam somišljenikom, zlasti onim, ki se zatekajo k meni v svojih zadevah s T. o. z.

A. G a b r š č e k.

Tako Gabršček.

Mi smo pa izvedeli iz popolnoma verodostojnega vira, da bi odgovarjala resnici izjava, ki bi se takole glasila:

„Na pritisk denarnih zavodov, s katerimi je Trgovsko-obrtna zadruga v zvezi, se je v skupni seji načelstva in nadzorstva Trg. o. zadruga sklenilo pozvati me, da odložim predsedništvo imenovanega denarnega zavoda, kojemu pozivu sem se odzval na način, da nisem danes ne predsednik T. o. z. in tudi ne član načelstva iste več. Potemtakem potisnjen sem popolnoma v ozadje. To sporočam somišljenikom, zlasti onim, ki se zatekajo k meni v svojih zadevah s T. o. z. A. Gabršček.“ Toliko za danes.

Zakupna oddaja kruha in ovsa za vojaštvo. Intendanca 3. armadnega voja razglša sledeče: Za zakupno oddajo kruha in ovsa bodo ponudbene obravnave in sicer: v Bovcu 19. okt. v obč. uradu; v Sežani 26. o. t. pri okr. glavarstvu; v Trzličju 27. okt. v obč. uradu; v Kanalu 2. nov. v obč. uradu; v Korminu 4. nov. v obč. uradu; za Gradiško in Ronke dne 5. novembra pri okrajnem glavarstvu v Gradiški. Obravnave bodo ob 9. uri predpoludne. Doba, za katero se bode pogajalo, je od 1. januarja do 31. decembra 1911.

Za te razprave veljavni pogoji se razvidijo iz razglasov in zvezkov pogojev, ki so razgrnjeni pri gori navedenih obravnavališčih, in ki se pri vojaških oskrbovalnih skladiščih tudi lahko dobe zastonj.

Kolesarska dirka. — Kolesarska dirka, ki se je imela vršiti dne 11. t. m. na Velodromu v Gorici, a je morala izostati, ker jo je goriško glavarstvo, katero je takrat vodil namestništveni tajnik Gasser, prepovedalo, je bila zopet dovoljena in se je imela vršiti dne 25. t. m. to je prihodnjo nedeljo.

Po zaključku lista smo pa prejeli to-le vest:

Slavna avstrijska vlada je danes vnovič prepovedala kolesarsko slavlje za v nedeljo 25. sept. na Velodromu.

Laška kolesarska dirka Trst-Sežana je bila, kakor se govori, v nedeljo motena. Po prepovedi slovenske dirke v Gorici je bilo ljudstvo razburjeno in je ostro nastopilo proti laškimi kolesarjem. Govori se, da so laški kolesarji morali svoja kolesa pobasati na ramena.

Ostri strell pri vajah na Krasu. Na Krasu so bile končane vaje dne 13. t. m. Kakor se poroča, je padlo ob tej priliki nekaj ostrih strel, ki so jih izstrelili vojaki 97. pešpolka. Nevarno ranjena sta bila dva vojaka bosenskega polka. Vajo so takoj prekinili. Pri nekem vojaku so dobili še tri nabite patrone. Vojaka so zaprli in uvedli strogo preiskavo.

Novi tržaški škof. — „Eco“ piše, da bo v kratkem imenovan novi tržaški škof in sicer mons. Fr. Castelliz, ravnatelj centralnega semenišča v Gorici. —

Potrjen zakon. Zakonski načrt, s katerim se spremeni § 41. lovskega zakona z dne 15. februarja 1896, je dobil Najvišje potrjenje.

Razglas. — Naročbe ameriških trt iz državnih trtnih nasadov Primorja za dobo sajenja 1910/11.

Iz državne trtne zaloge na Primorskem se na spomlad 1911 proti plačilu odda nastopna množina ameriških trt pod temile pogoji in sicer:

1. 15.000 cepljenk raznih evropskih vrst cepljenih na velikolistno Riparjo in Rupestris montikolo.

2. 440.000 korenjakov bili velikolistne Riparje in Rupestris montikole

3. 800.000 kolči (reznici) velikolistne Riparje in Rupestris montikole.

Cene trt za 1000 komadov so te le:

a) ameriške cepljenke stanejo 140 K;
b) ameriški korenjaki (bilfe) za revnejše vinogradnike 10 K, premožnejše 30 K;

c) ameriške kolči za revnejše vinogradnike 5 K, za premožnejše 16 K.

Potrebo revnejših vinogradnikov, koji naročijo trte po znižani ceni, mora županstvo vestno in resnično potrditi.

Cepljenke oddajale se bodo posameznikom le v manjših množinah, v glavno svrhu razširjenja boljših trtnih vrst. —

Ako stranka naroči več nego 500 komadov korenjakov (bilf) ali več nego 2000 komadov kolči, si namestništvo pridržuje pravico, zaproseno množino trt primerno številu naročb znižati.

Trte je naročiti najkasneje do 30. septembra t. l. potom občine, pri kateri se v to svrhu nahajajo posebne tiskovine. Pozneja naročila se ne bodo vpoštevala. Vsak naročnik trt naj v dotičnem naročilnem izkazu v razpredelu za pripombe pristavi lastnoročni podpis. Županstvo mora izpolnjene naročilne pole takoj poslati pristojnemu c. kr. okrajnemu glavarstvu, da jih predloži c. kr. namestništvu.

Trte oddajale se bodo samo primorskim vinogradnikom. Trgovci s trtami so izključeni od dobave prej označenih trt.

Cene se razumevajo od nasada v Trziču (Monfalcone). Dotični znesek je položiti pri prejemu trt, oziroma, ako se te dopošljejo po železnici, pošti ali parniku, se isti povzame z embalažnimi in dovoznimi stroški vred, ki se zaračunajo po lastni ceni.

Vsak naročnik navedi natančno: 1. razločno pisano ime, bivališče in poklic; 2. davčno občino, v kateri se nahaja vinograd, ki ga je obnoviti; 3. zaželjeno vrsto in množino trt; 4. železniško in poštno postajo, kamor naj se pošljejo trte.

Ako bi bila zahtevana vrsta že pošla, ali če bi je ne bilo več v zadostni količini, nadomesti se ista z drugo.

Trte je takoj po sprejemu pregledati; morebitne pritožbe je nemudoma

prijaviti deželnemu nadzorniku za vinogradništvo. Na pozneje prispel pritožbe se ne bode oziralo.

Slednjič se opaža, da se ameriške trte načeloma ne bodo oddajale brezplačno. Izvzeti so samo slučajji, v katerih se manjši vinogradniki zavežejo, da nasade ameriške matičnjake v svrhu pridelovanja podlog.

Prošnje za brezplačno prepustitev ameriških korenjakov v omenjeno svrhu je vložiti do zgoraj navedenega roka naravnost pri c. kr. namestništvu.

Konec pasivnega odpora med osebjem južne železnice. — Listi poročajo, da so uslužbenci južne železnice vsprejeli ponudbe ravnateljstva. S tem je končan pasivni odpor.

Iz Jeruzalema nam je poslal te dni č. g. A. Filipič, bogoslovec, razglednico, iz katere posnemljemo, da se je našim romarjem v Jeruzalemu prav dobro godilo. Razglednica pravi, da je engadijska kapljica dobra, jeruzalemska pa še boljša.

Romarji na povratku. — Včeraj zjutraj so se z Lloydovim parnikom „Tirol“ povrnili iz Sv. dežele slovenski romarji, ki so se podali tja 2. t. m. Na pomolu jih je pozdravilo več tržaških Slovencev. Popoldne so se romarji s posebnim vlakom odpeljali v Ljubljano.

Grozna nesreča na železnici. — Brzovlak, ki odhaja iz Gorice ob 6. in pol uri zvečer proti Dunaju, je trčil v torek ob 2-20 zjutraj pri Rottenmannu v bližini Selzthal-a z brzovlakom št. 101, ki prihaja z Dunaja. Udarec je bil tako hud, da sta se lokomotivi postavile pokoncu. Službeni, potem voz za pošto in prvi voz za potnike so bili popolnoma razbiti; vsi drugi vagoni so bili več ali manj poškodovani. Grozen krik in ječanje je naznanjalo, da je ta nesreča zahtevala človeške žrtve. Prestrašeni potovalci so skakali iz vozov in tema, ki je nastala, ker so se vse luči ugasnile, je grozno vplivala na potujoče, ki so ostali še živi.

Ko se je vendar prižgalo par svetilk, se je gledalcem nudil grozen prizor. Iz razvalin so moleli človeški udje, proseči pomoči in rešitve. Oni, ki so bili nepoškodovani, so tekali okoli tuleči, kakor slaboumni.

Medtem ko se je naznanila nesreča bližnjim kolodvorom, so pričeli nekateri, ki so si ohranili hladno kri, z rešilno akcijo, ki se je nadaljevala in končala, ko so prišli iz Selzthal-a rešilni vlaki. Iz razvalin so potegnili 7 mrtvih. Ranjenih je 10 težko in 19 lahko. Skoro vsi potniki pa so dobili manjše poškodbe.

Med potniki se je nahajal tudi tržaški namestnik princ Hohenlohe, ki se je podal na Dunaj.

Uvedla se je preiskava, ki naj dokaže, kdo je kriv te nesreče.

Pri ti nesreči so bili ubiti Anton Schachinger, gostilničar iz Obernberga na Inu, Günther, poštni asistent, Dunaj, Ludvik Münichsdorfer, poštni oficijant, Dunaj, Fran Makotter, strojevodja, Knittelfeld, Gottfried Nusser, višji konduktor, Amstetten, Aleksander Bogdanović, dalje neka stara gospa, katere identitete ni bilo možno določiti.

Pomanjkanje mesa. Minuli ponedeljek se je vršilo v Pragi zborovanje čeških mesarjev, ki so sklenili zahtevati od vlade, da dovoli uvoziti iz Srbije po znižani carini vsaj 100.000 glav goveje živine in 200.000 glav prešičev. Shod se je izrekel tudi za uvoz argentinskega mesa in za prepoved izvoza živine v Nemčijo.

Nekaj statistike o čevljarjih. — Po neki pred kratkim časom izdani statistiki je v Avstriji 74.192 čevljarjskih delavnic, v katerih dela 145.250 čevljarjev. Največ delavnic je na Češkem, in sicer 24.045 z 46.770 delavci, Nižje-

avstrijsko ima 11.817 delavnic z 28.669 delavci. Štajerska 46.192 z 8.295, Koroška 1379 s 2721, Kranjska 1581 z 2721, Trst 172 z 528, Goriška 435 z 885, Istra 550 z 1056, Tirolska 2784 delavnic s 4410 delavci. Največja delavnica je na Češkem, ki ima 337 delavcev. V Mirnu pri Gorici so čevljarji ustanovili „čevljarjsko zadrugo“, ki se polagoma, pa dobro razvija.

Rešitev koroške „Centralne blagajne“. Za rešitev koroške „Centralne blagajne“ je dobljenih 1.900.000 K. S tem bo zadeva rešena in ljudje ne bodo trpeli škode.

To so še-le pijavke! V Znanju se je nedavno izvršil ta le dogodek, ki dobro osvetljuje židovsko socialno demokracijo. Pri tamošnjem stavbnem mojstru Witeku je bil med drugimi uslužben delavec Fran Tribula, strasten socialnodemokratski agitator. Koder je hodil, je agitiral, žepe pa je imel vedno natrpane s socialno-demokratskimi brošurami in letaki, ki jih je vsiljeval na vse strani. Tu pa je mož zbolel na pljučnici in prenesli so ga v bolnišnico. Ker se je takoj pokazalo, da je bolnikovo stanje brezupno, so mu poklicali duhovnika, in res je mož v resnih zadnjih urah svojega življenja našel pravo spoznanje in se je skesano izpovedal. Pa ne samo to, marveč Tribula je nujno prosil in opominjal svoje otroke, ki so se zbrali krog njegove smrtno postelje, naj se oklenejo vere in radi zahajajo v cerkev, kajti še-le vera dá človeku pravo vrednost, ona je njegov najlepši kras. Svojega starejšega sina, ki je delavec v neki tamkajšnji tovarni, je posebej nujno opominjal, naj izstopi iz socialne demokracije. Temu so bili priča vsi drugi bolniki v isti bolniški sobi. Duhovnik, ki je Tribulo spovedal, se je po njegovi smrti sam ponudil, da spremi mrliča prav na pokopališče, dasi to sicer ni običaj. Tako se je tudi zgodilo in Tribula je bil lepo katoliško pokopan. Toda komaj je duhovnik opravil molitve, se prignete k grobu soc. demokratski jud Scheuer — ter začne govoriti nagrobno po socialno-demokratskem evangeliju. Trdil je, da je umrl še zadnji hip pred smrtjo vprašal, kaj bo z novim delavskim domom, ki ga namerava zidati tamkajšnja soc.-demokratska organizacija in ki ima postati ognjišče rdeče propagande za vso južno Moravsko. In nesramni jud je začel ob odprtem grobu na katoliškem pokopališču, ob grobu moža, ki se je pred smrtjo spravil z Bogom in umrl kot skesan kristjan, strastno agitirati za rdeči dom in rdečo stvar. To je res prava judovska nenasitnost: Celo po smrti se trgajo za svoje nesrečne žrtve, celo preko groba gre socialno-demokratsko izkoriščanje in izmозgavanje bednega delavca-trpina! Res lepa prijateljica delavstva je socialna demokracija, ta rdeče zakrinčani židovski ghétto!

Hribolazec se ubil na Mangartu. Na Mangartu je padel 500 metrov globoko dunajski turist Herz in se ubil. Šel je na Mangart s svojim prijateljem Schattenuerjem, a je vrv, na katero je bil privezan, prerezalo ostro kamenje.

Razbijanje hrvaških tabel na Reki. V noči od nedelje na ponedeljek je bilo na Reki razbitih več tabel s hrvaškimi napisi. Magistratna uradnika Scrobogna in Amos sta razbila napis nad vratni Trbojevičeve trgovine in bila aretirana. Deliču, lastniku kavarne Parnachoff so razbili velika stekla, razbili so desko „Riečke pučke banke“ in druge. Tudi je vladalo med Italijani bojno razpoloženje, a prišlo je le do malih prask.

Listnica uredništva. — Prvačina: Pride prihodnjič!

Listnica uprave: G. Andrej Taučar, v Krepljah: Poslali ste dne 20.9.

1910 po poštni nakaznici 10 K 50 vin. Prosimo, odgovorite, v kateri namen!

Mestne novice.

Zahvala. — Podpisani odbor se prav toplo zahvaljuje vsem, ki so kaj pripomogli, da se je tombola v nedeljo tako lepo in ob tako veliki udeležbi vršila. Posebno zahvalo izrekamo vrlim odbornicam in društvenicam „Skalnice“, g. Luki Dugarju in drugim, ki so se trudili brezplačno za razprodajo kartel, dalje preč. g. župniku Kokošarju in vrlim pevkam in pevcem za krasno petje. Vsem kličemo: Bog stotero poplačaj! Vse v boljšo bodočnost slovenskega naroda pod slavno vlado Nj. Veličanstva cesarja Fr. J. I.!

Odbor „Slov. sirotišča“.

Tombola „Slov. sirotišča“. — Razprodaja kartel je vrgla 734 K 70 v. K tej svoti je prišteti še preplače v znesku 3 K 26 vin. in dalje dar g. Josipine Lahajnar 35 K in g. Marije Valentinčič 5 K. Činkvino je dobila g. Josipina Lahajnar v Gorici, tombolo pa g. Marija Valentinčič iz Št. Petra. Kartele so se v Gorici do zadnje razprodale. Ostalo je le 6 kartel, ki so bile prepozno prinesene iz Št. Andreža, in 45 kartel, ki so bile poslani v Št. Ferjan. Kakih 100 oseb, ki so prišle tik pred začetkom tombole, ni moglo več dobiti kartel, ker so bile že pošle. Tiskalo se jih je namreč le 2500. Stroški niso še vsi ugotovljeni. Na vsak način pa dobi „Slov. sirotišče“ okolu 600 K čistega dobička.

Za črnovojniko. — Tukajšnji municipij pozivlja črnovojniko, bivajoče v mestu, naj se prijavijo tekom meseca oktobra pri uradu za vojaške zadeve v ulici municipija št. 7. Seboj imajo prinesiti vojaško knjižico.

Vreme. Vreme je pri nas že par dni skrajno neugodno. V noči od torika na sredo imeli smo močan dež, ki je lil celo noč. Včeraj predpoludne je dež nekoliko ponehal, ali proti večeru začel je zopet liti. Nato je nastalo hudo vetrovno vreme. Zimska suknja je prav dobro déla človeku. Temperatura je padla na 10 stopinj C. Nebo kaže tudi danes skrajno čmerikav obraz. Zdi se kakor da bi hotela nastopiti mesto jeseni zima. Da tako vreme jako škoduje jesenskim poljskim pridelkom in posebno pa še grozdju, je samoobsebi umevno.

Aretacija. — V ponedeljek zvečer so redarji aretirali v Rabatišču človeka, ki se jim je zdel sumljiv. Pri zaslišanju na policijskem komisarijatu je rekel, da se imenuje Nikolaj Kovakovič; drugih pojasnil ni hotel dati. V torek so ga zopet zaslišali in tu so ga prisilili, da je izpovedal pravo ime. Zove se Frančišek Tomaček, je opekar in doma z Moravskega. Bil je že v več krajih zaprt zaradi policijskih prestopkov ter potem odgnan v svojo domovino. Predali so ga okrajnemu sodišču, kjer se bo moral zagovarjati zaradi krive izpovedi in potepuštva.

Iz goriške okolice.

g 50letnico mašništva bode obhajal v petek v Št. Petru pri Gorici vikarij v pokoju preč. g. Andrej Žnidarčič. Prezaslužnemu jubilaru izrekamo pri tej priliki naše najpristronejše častitke!

g Na Gradu pri Mirnu bo vsakoletni glavni romarski shod prih. nedeljo na kvaternico.

g **Podsabotinom.** Dne 6. t. m. je bil kaj vesel in slovesen dan za malo podsabotinsko duhovnijo. Redka čast je istega dne doletela občinarje tega sicer majhnega, a dobrega vikarijata. Imeli smo namreč v svoji sredi presvitlega in prevzvišenega, nam vsem silno priljubljenega knezonadškofa. Prišel je prevzvišeni k pregledu te duhovnije in ob enem tudi deliti otrokom zakrament sv. birme. Še nikdar ni bil Podsabotin v tako svatovski obleki kakor omenjenega dne, kajti postavljeni slavoloki, na njih sprejemni napisi, mnogoštevilne zastave, mlaji, streljane topičev, pritrkovanje zvonov svedočilo je slavnosten dogodek, ki se je vršil isti dan v prijaznem Podsabotinu. Ravno tako tudi tukajšna mala, pa lična cerkev, posvečena sv. Miklavžu, bila je v polnem svojem kinču in sijaju, in zakaj bi ne? Saj imela je v svojih prostorih onega, ki je duhovniški poglavar in duhovni oče cele goriške nadškofije, ter metropolit cele ilirske pokrajine. Sprejem je bil presrčen, pozdrav odkritosrčen, toliko od duhovske, kolikor od svetne strani. Cerkvenih obredov in običajev nočem opisati, ker so povsod enaki, ker predpisani, ter jih je občinstvo vže mnogokrat čitalo. Samo eno naj še povem! Semkaj v cerkev bi bili morali priti naši toliko razsvitljeni posvetnjaki, ter poslušati nauke, katere je prevzvišeni govoril zbranemu ljudstvu; to so bili nauki, kakoršnih svet ne zna dati; to so nauki dušne radosti, ter sreče nebeske. Tisočera presrčna zahvala bodi prevzvišenemu knezonadškofu našemu za obilo požrtvovalnost, katero nam je tako ljubeznivo skazal v priložnosti.

g **Dornberga.** — Liberalci, ki so imeli naj v dornberškem starešinstvu šest svojih pristašev, bili so, kakor znano, 12. in 13. t. m. popolnoma poraženi. Za ta poraz naj se zahvalijo pred vsem svojim voditeljem, posebno nadučitelju Križmanu in pa bogatinu Mrevlju, da sta jih tako na čisto dejala. Ubogi liberalci, ki se pustijo voditi od par častilakomnih ljudi.

Gospod urednik, nekatere posebnosti od zadnjih volitev moramo pa vendarle pozabljivosti oleti. 1. Liberalci so bili tako gotovi zmage, da so pili že 14 dni naprej na medvedovo kožo, ki je pa silno draga. Pravijo, da je dolg po raznih krčmah ogromen — le v eni krčmi so posušili 7 hl vina. Vse kaže, da bo letos vino drago. 2. Imeli so najeto prvačko godbo, ki je čakala, da jo po Dornbergu „zašpila“, ko bo liberalna zmaga s strelji proglašena. Prevarjeni „meškantarji“ so jo pa klaverno popihali domov. 3. Dva prvaška liberalca sta se zaklela, da si končata življenje, ako „klerikalci“ zmagajo. M... da se ustrelji v revolverjem, drugi pa da skoči v Vipavo. Vkljub klerikalni zmagi oba še klaverno živita. Liberalci ni bil še nikdar možbeseda, ampak vedno le širokousten bahač. Vendar pa se govori, da pripravlja M. bezgovo pištolo in se bo tako z brezdimmnim smodnikom ustrelil, da reši vsaj deloma svojo častno besedo; drugi pa bo skočil v Vipavo še le prihodnje poletje, ker zdaj je voda že premrzla za liberalno kri. 4. Dva znana dornberška naprednjaka pa sta ponujala stavo — eden 1000 K proti 10 K, drugi 500 K proti 5 K, a nobeden ni hotel staviti, dobro vedoč, da oba skupaj nimata 1000 vinarjev v žepu kamoli 1000 K. No, zdaj po porazu se pa tolažijo, da bodo čez tri leta prav za gotovo zmagali, ako — no — ako postanejo dornberški „klerikalci“ „liberalci in svobodomiselci“. Mrevlje in Križman pišeta „Pratiko“ že za tri leta naprej. Kdor bo živel, bo videl.

g **Solkana.** — „Katoliško slov. izobraževalno društvo“ v Solkanu se zahvaljuje tem potom najljubnejše gospodu vanu Nibrant za brezplačno prepustitev

dvorane za društveno veselico, dalje vsem igralcem in igralkam, pevcem in pevkam, sploh vsem, ki so na kakoršenkoli način pripomogli, da se je veselica tako krasno obnesla.

Bog povrni vsem stotero. Odbor.

g **Št. Andrež.** V kat. izob. društvu „Naš Dom“ se vršijo predavanja vsako sredo zvečer od 8. do 9. Predavanja so za Orle obvezna. Želeti je, da se jih tudi drugi člani, možki in ženske, udeležijo v kolikor mogoče velikem številu. K tem prijateljskim večerom vabimo tudi druge vaščane, ki niso v našem društvu.

Iz ajdovskega okraja.

a **Z Vipavskega.** — Kaj smo čitali te dni v listih? Razglas, v katerem naznaja goriško okrajno glavarstvo, da se bo vršila dne 27. t. m. komisijonalna obravnava, ki ima presoditi o ugovorih o nameravanem vodovodu za vipavske občine. Torej vendarle bo nekaj. Voda iz HUBLJA se nam obeta. Da bi se to skoraj zgodilo! In z upanjem, da se to zgodi, pričakujemo z mirno vestjo komisijo, ki se ima s to rečjo baviti. Altrocché ne bo nič, dragi liberalni „Sočini“ hujskači! Ako bi vi vzeli reč v roke, bi ne bilo nič, predno bi si ne napolnili lastnih mošnjikov. — Bog živi rodoljube, ki se za to velevažno podjetje trudijo!

Iz tolminskega okraja.

t **Sestanek Sodalit. Ss. Oordis Jesu za tolminsko dekanijo** bo dne 29. septembra ob 10h pri Sv. Luciji.

t **Polubinj.** Spoštovani „Primorski Listi“! Že več časa se ni slišalo iz naše občine nobenega glasu. Sedaj sporočam nekaj. V nedeljo, dne 11. t. m. nesel je tolminski č. g. kaplan sv. popotnico na Lubinj. Uže od nekdanj je v naši vasi, kakor sploh v celi okolici, hvalevredna navada, da izkazujejo verniki Najsvetejšemu čast s spremstvom in s petjem. Tudi v nedeljo nas je šlo veliko število. Ko je šla procesija mimo Luznikove liberalne krčme, se je slišalo iz sobe divje vpitje, oponašanje petja in zmerjanje. Kdo so bili ti? Vojaki brambovci ki so se nahajali tukaj na vajah! Hoteli so motili in smešili cerkveni obred. Kaj takega v naši vasi se še ni zgodilo! Tako nelep početje je dokaz podivjanosti in presega vse meje. Opozarjamo vojaške oblasti, da takega pohujšanja ne trpimo v naši vasi.

Vprašamo pa tudi krčmarja, ali ni on gospodar v njegovi plesalni dvorani? Ali ni bila njegova dolžnost, napraviti mir in konec temu početju. Zakaj ima orkestrijon? Ali zato, da naša še ne pokvarjena mladina podivja?

V e č P o l u b i n j e v .

t **Izpod Krna.** Dne 2. t. m. se je klatil po naši vasi nek agent, ki je ponujal v nakup pozlačene križce. Da bi pa napravil boljši „kšeft“, je pravil, da kdor kupi križec, primore s tem k zgradbi novo cerkve na Viču pri Ljubljani, ki je pogorela, ter da bo deležen štirih maš, ki se bodo tam darovale. Kupec se mu je moral podpisati za 16 kron. Sedaj smo pa izvedeli, da je ta človek agent neke tovarne iz Budimpešte, ki prodaja svele podobe in knjige. So pa res dobri ljudje, da pobirajo za cerkve na Kranjskem. Ali še boljši so ti ljudje. Le čujte! Tovarna ali zaloga prodaja one križce po 12 K. Agent dobiva od vsakega križa 2 K. Toraj bi moral stati 14 K. Ker pa ima agent premalo dobička, je prišikal še dve kroni, tako da zahteva 16 K, od katerih pade na njega 4. Nekateri so šli temu človeku na limanice.

Tudi o krompirju bi imel marsikaj poročati, ako bi se ne bal vprašati liberalce, kako jim gre s krompirjem. Povem vam samo to, da bo letos dro-

ben in gnjil in da ga bo polovico od lani. —

V občinskem uradu je razgrnjen na vpogled volilni imenik volilcev za občinske volitve.

Iz bovškega okraja.

b **Iz Loga pod Predelom,** 12. sept (Izv. dop.) (Zagradite nam hudournike!) (Konec.)

Kdor si danes ogleduje prizorišče tega elementarnega dogodka, ne more skoro razumeti, od kod vsa ta sila, vsa ta grozna nevarnost: Iz rova pod Učevo goro teče krotek potočič in se šumljaje izliva v Koritnico, sicer ni na tej strani nobene druge vode; pod Spodnjim Logom je videti suho strugo Ograjca, do vrha zasuto z naplavljenim gruščem. Vse mirno, vse tiho, vse se takorekoč vjema z idiličnim značajem naše planske doline. Toda, kadar se v dobah silnih, več dni trajajočih nalivov odpro gorska žrela, kadar prodirajo iz njih z neukrotljivo silo bobneči in peneči se hudourniki, kakor se je to godilo dne 26. junija t. l., takrat pretresa groza zrečega človeka in spoznati mora, da smo Ložani prav za prav veliki reveži, ker smo o vsaki povodnji izpostavljeni nemilosti elementarnih sil, ki nam podirajo naše ceste in poti, odnašajo mostove in brvi, tržejo bregove, rušijo našo domačo zemljo, ki nas itak prav skopo redi ter groze našim hišam in našemu življenju.

Je-li pomoči, varstva najti proti vsem tem nevarnostim in nezgodam? Gotovo da! Toda mi sami si ne moremo pomagati, vsaj toliko ne, da bi se trajno zavarovali proti posledicam elementarnih sil, ki visé vedno kakor Damoklejevi meč nad našimi glavami. Pač pa nam država in dežela lahko pomagata in kot zvesti državljani in deželani menimo, da imamo tudi pravico do take pomoči.

Ako se uravnajo struge nekaterim hudournikom in se iz gorskih žrel prodirajočim vodam odkažejo prava pota, ako se na pravih mestih zavarujejo bregovi in napravijo jezovi, ni dvoma, da se trajno zaprečijo take škode in nezgode, kakoršne nas od časa do časa strašijo in tepejo, da nam je gorje.

Primerne zgradbe so v prvi vrsti potrebne ob potoku, ki se od kamnoloma na Rejdi, stran predelske ceste, izliva v Koritnico; dalje ob hudourniku, ki je o zadnji povodnji razrušil strugo pod mostom na državni cesti med kilom. 1426 — 1428 in spodej raztrgal občinsko pot držečo v Koritniško dolino, slednjič v varstvo Spodnjega Loga in dotičnih posestnikov ob hudournikih, ki prodirajo iz Učeve gore, iz Okotja in Ograjca. Obe strugi teh voda sta sedaj suhi, a do vrha zasuti z naplavljenim materialom — in Bog obvaruj, da se v sedanjem položaju obnovi tak strašen naliv, kakoršen je bil dne 26. junija! Po Spodnjem Logu bode, kajti voda, ki ne bo imela spasa v strugi, se razlije čez bregove in prodere od zgornje in spodnje strani neizogibno do hiš in go-

spodarskih poslopij in nihče ne more v naprej preceniti osodepolnih posledic takega dogodka.

Zato je vložilo županstvo prošnjo na pristojna oblastva, naj brez dolgega premišljevanja nujnim potom ukrenejo, česar treba, da se po organih, ki so zakonito postavljeni za zgradbo hudournikov, izvedejo potrebne poizvedbe na licu mesta, napravijo primerni projekti in da se po tem po meri nujnosti izvrše zaporedoma tista zgradbena dela, po katerih se odvrnejo ali trajno zaprečijo označene nevarnosti.

Pomoč je nujno potrebna in „bis dat, qui cito dati.“

Iz komenskega okraja.

km **Iz Vel. Dola.** Na tukajšnjem čipkarskem tečaju je pričel po enomesečnih počitnicah zopet pouk začetkom septembra.

Sedaj, ko je minulo delo na polju in so se noči podaljšale, nudi se dekletom lepa prilika s to obrtjo si nekaj prislužiti. Ne samo domača, marveč tudi dekleta iz bližnjih občin obiskujejo lahko ta tečaj brezplačno. Sprejemajo se uže od sedmega leta nadalje, a iz okolice jim ne kaže prihajati, predno so dovršile šolo, vsaj vsakdanjo. Take odrasle se tudi veliko preje nauče, celo lahko v ednem ali v dveh tednih toliko, da začno služiti. Izurijo se potem doma. Potrebne priprave se dobijo v šoli. Mnogo ptujk iz okolice je lani obiskovalo tečaj. Če bodo letos nadaljevale, usposobijo letos se prav dobro, da le kakšenkrat šolo obiščejo.

Iz Rumunije. Zopet imamo beležiti nesrečo, ki je zahtevala človeško žrtev. 27letni Lampert Mrak, doma iz Bače pri Podbrdu, ki je tukaj delal kot drvar, je prišel dne 8. t. m. (Mali Šmaren) pod vlak. Pri tem mu je zlomilo obe nogi, ena roka pa se je še komaj držala trupla. 6 ur je revež še trpel hude bolečine, dokler ga ni smrt teh rešila. Mrak je najbrže ta dan preveč pil ter tako prišel pod vlak. Ponesrečenec je bil blag mladenič in pri vseh priljubljen. N. p. v m. l.

Loterijske številke.

17. septembra.

Dunaj	88	11	37	56	51
Gradec	58	15	45	1	56

Podpisani priporočam veleč. duhovščini in p. n. slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo izvrstno

krojaško delavnico

Izvršujem točno in pošteno po najnovejših vzorcih.

Josip Smet,

krojač
nasproti „Šolskega Doma“,
GORICA (Križna ulica.)

NAZNANILO.

Vljudno naznanjam, da sem otvoril **prvo in edino, oblastveno dovoljeno**

pisarno za spisovanje izvensodnih vlog in pisem

posebno v **vseh davčnih in pristojbinskih zadevah**

kakor: napovedi, prošnje, pritožbe in rekurze. Dajem nasvete in informacije, zračunam in preskrbim kolekovanje knjig za trgovce in obrtnike itd. — Reševanje hitro in točno. — Prevzamem tudi zavarovalna, ter razna druga zastopstva in oskrbovanje hiš. — Pisarna se nahaja: **V Gorici, ulica Mattioli št. 13** v pritličju (blizu senskega trga) in posluje: Ob delavnikih od 8—1 opoldne in od 2—5 popoldne, o nedeljah in praznikih od 9—11 dopoldne. — Priporočam se, z odličnim spoštovanjem

RUD. SIGL,
c. kr. davkar v p.

Pozor!

50.000 parov čevljev!

4 pari čevljev le za 8 K.

Vsled denarnih zadreg več velikih tovarn sem dobil naročilo, prodati veliko množino čevljev mnogo pod tovarniško ceno. — Prodaj zato vsakomur 2 para čevljev za gospode in 2 za dame, rjavega ali črnega usnja, zelo elegantno, najmočnejša šasona: Vsi 4 pari stanejo le 8 K. Velikost po št. Pošilja po povzetju:

A Gelb, razprodaja čevljev, Krakovo 516.

Lahko se premeni ali denar vrne.

Naznanilo.

Slav. občinstvu uljudno naznanjam, da sem prevzel od g. Antona Obidiča njegovo staroznano

čevljarsko delavnico

v Semeniški ulici št. 2.

Priporočam se slav. občinstvu za mnogobrojna naročila in zagotavljam točno in dobro postrežbo ter zmerne cene.

Josip Černovic,

čevljarski mojster

Gorica, Semeniška ulica št. 2.

VIKTOR TOFFOLI

GORICA

Velika zaloga oljkinega olja iz najugodnejših krajev

Jedilno olje po 96 v. liter

Jedilno fino	K 1.04	Marsiglia	K 1.28
Astrako	" 1.12	Bombay	" 1.20
Corfu	" 1.20	Bari	" 1.40
Puglie	" 1.20	Lucca	" 1.60
Jesih vinski		najfinejše	" 2.-
		Milo in luči.	

Priporočam č. duhovščini in cerkvenim oskrbništvom.

Edina zaloga oljkinega olja v Gorici, via Teatro 16 in via Seminario 10. Telefon 176.

Anton Potatzky

naslednik JOSIP TERPIN.

v Gorici, na sredi Račtela hiš. št. 7.

Trgovina na drobno in debelo.

Najceneje kupovališče nürnberškega in drobnega blaga ter tkanin, preje in nitij.

Potrebščine

za pisarno, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke in šivalne stroje.

Potrebščine za krojače in čevljarje.

Svetinjice, rožni venci mašne knjižice.

Hišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

semena za zelenjavo, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih ter na deželi.

Prva slovenska trgovina z jedilnim blagom

Anton Kuštrin,

v GORICI

Gosposka ulica št. 25

priporoča slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo veliko trgovino raznega jedilnega in kolonialnega blaga.

Vse blago prve vrste.

Cene zmerne in nizke. Postrežba točna in solidna. Na željo odjemalcev v mestu se blago dostavlja na dom.

Pošilja se po železnici in pošti.

Odvetnik dr. Stanič

je, preselivši se z Dunaja — odprl svojo pisarno v Gorici, Via Petrarka 3, I. nadstr. (pri mestnem vrtu, tik Trgovskega Doma.)

Uradne ure: 9.—12. zjutraj, 3.—6. pop. Ob nedeljah in praznikih je pisarna zaprta.

Mlado in cvetoče,
zdravo in veselo

nemore ostati nabeno deklet in nabena gospodinja, katera se mora mučiti leta in leta v kuhinji in v gospodinjstvu pri pranju in umivanju s slabim milom. — Pri porabi

Schicht-ovega mila

se varuje roke in doseže hitro, brez truda in napora snežno belo perilo.

Delavnica cerkvenih posod in cerkvenega orodja

Fr. Leban Gorica,

Magistratna ulica št. 5.

Priporoča preč. duhovščini svojo delavnico cerkvenega orodja in cerkvenih posod, svečnikov itd., vsakovrstnih kovin v vsakem slogu po najnižjih cenah. Popravlja in prenavlja stare reči.

— Blago se razpošilja franko. —

VINO

kalno, motno ali zavrelo popravi. Kdo, pové iz prijaznosti upravnništvo lista, Semeniška ulica št. 16, II. nadstropje. Mali vzorec je s seboj prinesiti.

Letnik 1911

naše „Družinske pratike“

je ravno kar izšel in se dobiva skoro po vseh trgovinah, na debelo pa v Ljubljani: v „Katoliški bukvarni“, prodajalni „Kat. tisk. društva“, dalje v trgovini Ant. Krisper, Vaso Petričič in Ivan Korenčani v Trstu: prodajalna „Katoliškega tisk. društva“. — Cena komadu 24 vin., po pošti 10 vin. več. Zahtevajte jo povsod in ne dajte si vsiljevati drugih pratik.

JAKOB ŠULIGOJ

urar c. kr. državne železnice
v GORICI, Gosposka ulica št. 25.

druge zlate predmete.

priporoča zlatino in srebrnino vse h vrst. Prstane, poročne rinke, verižice in vse

Odlikovana pekarija

In sladčičarna

K. Draščik

v Gorici na Koroškem
(v lastni hiši)

izvršuje naročila vsakovrstnega peciva, torte, kolače za birmanoe in poroke, pince itd. Prodaja različna fina vina in likerje na drobno ali orig. buteljkah. Priporoča se sl. občinstvu. Cene jako nizke.

Znati je treba

Pekatet pravilno pripravljati, pa bodo vsakomur dišale. Navodila daje kuharska knjiga, ki jo razpošilja „Prva kranjska tovarna testenin v Il. Bistrici“ vsakomur zastoj.

Redka prilika!

Neka tovarna, ki je trpela vsled povodnji, mi je poverila razprodajo rešenega blaga — več tisoč kosov krasnih, gorkih

flanelastih odej

najnovjših vzorcev in lepih barv. Vodni madeži se komaj poznajo. Odeje so primerne za vsako gospodinjstvo. Dolžina 190 cm, širina 135 cm. Razpošiljam po povzetju in sicer: 3 lepe flanelaste odeje modnih barv in vzorcev za K 9, 4 odeje (konjske) za K 10. — Kdor bere to ponudbo, naj takoj naroči — in ne bo se kesal.

OTON BEHERA, c. kr. finanč. nadstr. v p. NAGHOD (češko).

odlikovana mizarska delavnica s strojevim obratom

ANT. ČERNIGOJ

Gorica Tržaška ul. št. 18.

Zaloga pohištva

iz lastne delavnice.

Izdeluje cerkvena dela,

spovednice,

klopi, okvirje,

klečalnice itd.

Vsakovrstna dela za stavbe.

Restavrant

„Central“

Tekališče Jos. Verdija št. 31.

Podpisani toplo priporočam slavnemu občinstvu v mestu in na deželi, posebno častiti duhovščini svojo dobro urejeno gostilno. Imam izborna pivo Puntigam, dobra domača vina: Kraški teran in brisko vino. Postrežba točna in kuhinja izvrstna. Gostilna ima tudi kegljišče in tri sobe za prenočišče.

Udani

Ivan Lipitsch, gostilničar.

Martin Šuligoj

urar

Gorica, ul. Barriera 43,

pri državnem kolodvoru,

ima v zalogi švicarske

lepne in stenske ure, šivalne stroje vsakovrstnih sistemov dvokolesa

»Puch«, »Steir-waffenrad«, zastopnik tovarne orkestrijonov in gramofonov. Vse pod večletno garancijo. Priporoča se slavnemu občinstvu.

Josip Culot v Gorici

trgovina z drobnjavo, naložnimi izdelki in s semeni za zelenjavo

v Raštelju šte. 2—25.

Zaloga: raspele iz kovine in niklja, rožni venci, podobice, kipi svetnikov iz porcelana, rokavice iz volne in sukna, čevlji in šlape, seme za zelenjavo, moške in ženske nogovice, mošnjički in kovčegi, pipe, ustniki in cevi, zaloga drobnjave in kramarije na drobno in debelo.

Svoji k svojim! — Svoji k svojim!

Staroznana narodna trdva:

Anton Iv. Pečenko

Zaloga vina, piva, kisa in žganja.

— GORICA, ulica Jos. Verdi 26. —

postreže pošteno in točno s pristnimi belimi in črnimi vini iz lastnih in drugih priznanih vinogradov; potem s plzenskim pivom »PRAZDROJ« iz sloveče češke »Meščanske pivovarne« v sodčkih po 1/2, 1/3, 1/4 in 1/5 hl in v steklenicah po 1/2 l; z domačim pristnim tropinovcem 1. vrste lastnega pridelka, ter belim in črnim vinskim kisom.

Sodčeki piva po 1/5 hlt. j. 12 1/2 l so posebno pripravni za kak vesel domači dogodek, kakor: poroka, godovanja, krsti i. t. d., ker sega lahko postavi na mizo in nastavi.

Naročeno dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstrijsko-ogrske države franco goriška postaja. Cene zmerne.

Posestvo na prodaj.

Na Ponikvah na tolminskem je na **prodaj posestvo**. Redi se lahko 3 govedi in dva prešiča. Cena nizka. — Več se poizvé v Podmelcu šte. 9.

Restavracija

„**TRI KRONE**“
GORICA — Gosposka ulica

ima vedno sveža jedila, toči pilzensko in steinfeldsko pivo, izborna domača vina in teran. — Cene zmerne.

Ferdinand Baumgarten,
restavrater.

Peter Cotič,

čevljarški mojster, Gorica,
Raštej 32.

Zaloga vsakovrstnih čevljev za odrasle in otroke. Naročila z dežele se po pošti razpošiljajo. Cene zmerne.
Edino zastopstvo najboljšega čistila za čevlje in usnje.

Lekarna

Cristofoletti v Gorici

Prave in edine žel. kapljice
z znamko sv. Antona Padovanskega.

Zdravilna moč teh kapljic je neprekosljiva. Te kapljice uredijo redno prebavljanje, če se jih dvakrat na dan po jedno žličico (varstvena znamka) popije. Okrepé želodec, storé, da izgine v kratkema času omotica in šivotna lenost (mrtvost). Te kapljice tudi storé, da človek raje je.
Cena steklenica 60 vin.

Goriška zveza

gospodarskih zadrug in društev v Gorici
registrovana zadruga z omejeno zavezo

posreduje pri nakupu kmetijskih potrebščin in pri prodaji kmetijskih pridelkov.

Zaloga je v hiši „CENTRALNE POSOJILNICE“ v Gorici,
TEKALIŠČE JOS. VERDI ŠT. 32.

„SAMSON“

se imenuje novoiznajdeno sredstvo za izboljšanje podplatov, ki naredi **stare** in **nove podplate** 4 krat **trpežnejše**. Za vspeh se garantira. Dobiva se povsod. Naročite za poskušnjo 5 steklenic za K 4.50, 12 steklenic K 9. Pošilja se po povzetju. Tvorница kem. izdelkov JOSIP BATIČ, Idrija (Kranjsko.)

Priporočajte med seboj
trgovino

J. Medved
Gorica
Corso Verdi 38.

Postrežba strogo
solidna.

Naznanilo.

„Centralna posojilnica registrovana zadruga z omejeno zavezo“ v Gorici naznanja, da bode obstoala pričesni s 1. januarjem 1909 hranilne vloge po 4 1/2 % (štiri in pol od sto)

Posojila se bodejo dajala članom:

- a) na vknjižbo po 5 1/2 % (pet in en četrt od sto);
  - b) „menico oziroma poroštvo po 6 % (šest od sto).“
- Posojila na mesečna odplačevanja ostanejo nespremenjena tako, da se plačuje od vsacih 100 kron 2 kroni na mesec.

GORICA, 4. novembra 1908.

ODBOR.

Prosiva sahtevati listke!

Največja trgovina z železjem

KONJEBIC & ZAJEC

GORICA v hiši Monta.

Priporoča stavbeni Cement, stavbne nositelje (traverze), cevi za stranišča z vso upeljavo, strešna okna, vsakovrstne okove, obrtniško orodje, železo cinkasto, železno pocinkano medeno ploščevino za napravo vodnjakov, vodovodov, svinčene in železne cevi, pumpe za kmetijstvo, sadjerejo in vinorejo, ter vsakovrstna orodja.

Cene nizke, solidna postrežba!

Eno krono nagrade izplačava vsakemu, kdor dokaže s potrdili najine nove amerikanske blagajne, da je kupil pri naju za 100 kron blaga.

Prosiva sahtevati listke!

Največjo zalogo pohištva za Goriško z lastnimi delavnicami za mizarstvo in tapetarsko stroko ima

A. Breščak - Gorica

Gosposka ulica št. 14 (v lastni hiši).

Velika izbér raznovrstnih žimnic, vložkov, ogledal slik, stolov in vsega, kar spada h hišni upravi. Glede cen konkuriram lahko vsakemu, ker prodajam blago iz lastnih delavnic.

Za mnogobrojna naročila se topla priporočam

ANTON BREŠČAK.

1910 jesenska in zimska sezija v Raštelju, Gorica.

Novодоšlo jesensko in zimsko blago je letos izvanredno lepo sortirano — v vseh blagovnih vrstah kakor: Bachend (forštajn), Zybelin, Zefir, Volna itd. itd. pri

Franc Ravnikar = ju v Gorici, Raštelj 16.

V zalogi so raznovrstne odeje, šivane ter volnene; posebno se pa odlikuje oddelek za opreme novoporočencev; platno, žima, šifoni, posteljne garniture, gruhe, brisalke, prti, in drugovrstno belo perilno blago se dobi v

največji izberi v mojem oddelku za opremo novoporočencev.

Priporočam se posebno g. ženinom in nevestam ter tudi drugemu cenj. občinstvu s spoštovanjem

FRANC RAVNIKAR, edini slov. trgovec z manufakturnim blagom
v RAŠTELJU št. 16, GORICA, v lastni hiši.